

Rolnummer 6057
Arrest nr. 147/2015 van 22 oktober 2015

ARREST

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 237/36 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Patrimonium en Energie, gesteld door de Politierechtbank Luxemburg, afdeling Aarlen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en A. Alen, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij vonnis van 25 september 2014 in zake de bvba « Logements Philippe Colle » tegen het Waalse Gewest, in aanwezigheid van het openbaar ministerie, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 9 oktober 2014, heeft de Politierechtbank Luxemburg, afdeling Aarlen, de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« - Schendt artikel 237/36, § 2, tweede lid, van het WWROSPE, ingevoegd bij artikel 10 van het kaderdecreet van 19 april 2007, de artikelen 12, tweede lid, en 14 van de Grondwet, in zoverre het aan de Regering de bevoegdheid overdraagt om de modaliteiten van de berekening van de administratieve geldboete binnen een marge van 250 tot 50 000 euro te bepalen, en haar aldus de bevoegdheid laat te beslissen over de gestrengheid ervan en bijgevolg over de evenredigheid ervan ?

- Schendt artikel 237/36, §§ 1 en 2, van het WWROSPE, ingevoegd bij artikel 10 van het kaderdecreet van 19 april 2007, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en het algemene beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in die zin geïnterpreteerd dat het aan de politierechtbank waarbij een beroep is ingesteld tegen een beslissing waarbij een administratieve geldboete wordt opgelegd, niet de mogelijkheid biedt die geldboete met toepassing van artikel 85 van het Strafwetboek tot onder het minimumbedrag van 250 euro te verminderen, noch de dader van het misdrijf de opschorting van de uitspraak of het uitstel te laten genieten, terwijl de strafrechter van die mogelijkheden gebruik kan maken wanneer hij zich uitspreekt over de strafrechtelijke vervolging wegens een overtreding van artikel 134 van het WWROSPE ? ».

De Waalse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. F. Haumont en Mr. F. Guerenne, advocaten bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend.

Bij beschikking van 15 juli 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 16 september 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 16 september 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Een ambtenaar van de Directie Duurzaam Bouwen van het Waalse Gewest heeft een proces-verbaal opgesteld waarbij wordt vastgesteld dat de onderneming voor woningbouw, de bvba « Logements Philippe Colle », vóór de aanvang van de werken die zij was begonnen, de in artikel 237/24, § 2, van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Patrimonium en Energie (WWROSPE) bedoelde initiële aangifte over de energieprestaties van de gebouwen (hierna : EPB) niet had bekendgemaakt.

Ingevolge de verschillende verhoorprocedures waarin in het WWROSPE is voorzien, kreeg de onderneming een geldboete opgelegd die naar rata van twee euro per kubieke meter gebouwd volume werd berekend, namelijk een geldboete van 8 188 euro.

Op 6 november 2013 heeft de onderneming het in artikel 237/38 van het WWROSPE bedoelde beroep ingesteld voor de Politierechtbank Luxemburg, afdeling Aarlen.

De eisende partij, die erkent te hebben nagelaten het genoemde EPB-certificaat te verzenden, betwist voor de verwijzende rechter de administratieve sanctie die tegen haar is uitgesproken, om reden dat het Waalse Gewest tegelijk rechter en partij in die procedure zou zijn. Die grief wordt door de verwijzende rechter verworpen, aangezien het beroep dat bij hem is ingesteld, een beroep met volle rechtsmacht is, zodat de grondrechten van de rechtzoekenden in acht worden genomen.

De eisende partij betwist ook het bedrag van de opgelegde sanctie en het feit dat niet erin wordt voorzien dat de politierechter het uitstel kan uitspreken.

Na te hebben stilgestaan bij de werkelijke aard van de « administratieve » sanctie en te hebben geoordeeld dat die een repressief karakter heeft, heeft de verwijzende rechter ambtshalve beslist om de twee hiervoor weergegeven prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Waalse Regering

A.1.1. De Waalse Regering brengt, in het kader van het beleid van energiebeheersing, eerst het belang in herinnering van het EPB-certificaat als energetische identiteitskaart van gebouwen.

A.1.2. Voor de Waalse Regering is de gelaakte sanctie een administratieve sanctie van burgerlijke aard. Daaruit vloeit voort dat zij niet onder het toepassingsgebied van de artikelen 12, tweede lid, en 14 van de Grondwet kan vallen en dat het bepalen van de toepassingsmodaliteiten en van de modaliteiten van de berekening van de administratieve geldboete bijgevolg bij artikel 237/36 van het WWROSPE aan de Regering kon worden gedelegeerd.

De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

A.1.3. Met betrekking tot de tweede prejudiciële vraag antwoordt de Waalse Regering in hoofdorde dat artikel 154 van het WWROSPE, hoewel daarin duidelijk wordt gepreciseerd dat de bepalingen van artikel 134 van hetzelfde Wetboek in aanmerking komen voor repressieve straffen en voor de toepassing van artikel 85 van het Strafwetboek, geen betrekking heeft op de in artikel 237/36 van het WWROSPE vermelde tekortkomingen. Gesteld dat er een discriminatie zou bestaan, zou zij niet uit de in het geding zijnde bepaling voortvloeien, maar uit een lacune die enkel de decreetgever vermag weg te werken.

In ondergeschikte orde voert de in het geding zijnde regelgeving geen sanctie van repressieve aard maar een administratieve sanctie van burgerlijke aard in, zodat er geen aanleiding is om artikel 85 van het Strafwetboek toe te passen.

De tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op artikel 237/36, §§ 1 en 2, van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Patrimonium en Energie (WWROSPE), ingevoegd bij artikel 10 van het kaderdecreet van 19 april 2007 « tot wijziging van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium met het oog op het bevorderen van de energieprestatie van de gebouwen », zoals van toepassing op het in het geding zijnde geschil, dat bepaalt :

« § 1. De volgende tekortkomingen worden gestraft met een administratieve geldboete :

1° wat de aangever betreft, het feit dat de initiële aangifte [niet wordt] bekendgemaakt;

2° wat de aangever betreft, het feit dat de definitieve aangifte [niet wordt] bekendgemaakt;

3° wat de E.P.B.-verantwoordelijke betreft, het feit dat de E.P.B.-slootaangifte onjuist wordt ingevuld;

4° wat de aangever, de E.P.B.-verantwoordelijke, de architect of de aannemer betreft, ieder wat hem betreft, het feit dat ze aan de E.P.B.-eisen niet voldoen;

5° wat de eigenaar of de houder van een zakelijk recht betreft, het feit dat ze in voorkomende gevallen niet over een geldig E.P.B.-certificaat beschikken.

§ 2. Het bedrag van de administratieve geldboete ligt tussen 250 euro en 50.000 euro.

De Regering bepaalt de toepassingsmodaliteiten en de modaliteiten van de berekening van de administratieve geldboete ».

B.1.2. Artikel 559 van hetzelfde Wetboek, dat van reglementaire aard is, ingevoegd bij artikel 2 van het besluit van de Waalse Regering van 17 april 2008 « tot vaststelling van de berekeningsmethode en de eisen, de goedkeuringen en de sancties op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat van gebouwen », zoals van toepassing op het in het geding zijnde geschil, bepaalt :

« De mankementen vastgesteld in artikel 237/36, § 1, 1°, 2°, 3° en 5° worden bestraft met een boete waarvan het bedrag gelijk is aan 2 euro per kubieke meter gebouwd volume, ten belope van minstens 250 euro en hoogstens 25.000 euro ».

B.2. De verwijzende rechter verzoekt het Hof om de in B.1.1 vermelde bepaling van decretale aard te onderzoeken ten aanzien van de bestaanbaarheid ervan, enerzijds, met de artikelen 12, tweede lid, en 14 van de Grondwet, in zoverre zij aan de Regering de bevoegdheid toekent om de modaliteiten van de berekening van de geldboete binnen een marge van 250 tot 50 000 euro te bepalen (eerste prejudiciële vraag), en, anderzijds, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in de interpretatie volgens welke de in het geding zijnde bepaling aan de politierechtbank niet de mogelijkheid zou bieden die geldboete met toepassing van artikel 85 van het Strafwetboek tot onder het minimumbedrag van 250 euro te verminderen, noch de dader van het misdrijf de opschorting van de uitspraak of het uitstel te laten genieten, terwijl de strafrechter zulks kan doen wanneer hij zich uitspreekt over de strafrechtelijke vervolging wegens een overtreding van artikel 134 van het WWROSPE (tweede prejudiciële vraag).

B.3.1. Volgens de verwijzende rechter heeft de in het voormelde artikel 237/36, §§ 1 en 2, van het WWROSPE bedoelde administratieve sanctie een strafrechtelijk karakter in de zin van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Het Hof gaat na of dit het geval is.

B.3.2. In de memorie van toelichting bij het ontwerp dat het voormelde kaderdecreet van 19 april 2007 is geworden, wordt het doel ervan aldus beschreven :

« Het onderhavige ontwerp van kaderdecreet tot wijziging van het WWROSP met het oog op het bevorderen van de energieprestatie van de gebouwen (EPB) strekt ertoe de richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende de energieprestatie van gebouwen om te zetten. Die regelgeving past in het kader van de acties die ertoe strekken tegemoet te komen aan de Kyotodoelstellingen ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Die uitstoot houdt rechtstreeks verband met het massale gebruik van fossiele brandstoffen.

Om zich op het pad van de duurzame ontwikkeling te begeven en bij te dragen tot de naleving van de Kyotodoelstellingen, vormt energiebeheersing een van de belangrijkste hefboomen. De mens heeft immers energie nodig om zich te verwarmen, zich van licht te voorzien, zich te verplaatsen, zich te voeden, zich te verzorgen, ... Energie draagt veel bij tot het economische en sociale welzijn; zij is ook een essentiële factor van ontwikkeling en van concurrentievermogen. Maar met betrekking tot haar aspecten van schaarse grondstof, van oorzaak van hinder, van vervuiling en van risico's, ligt energie ook aan de oorsprong van een reeks belemmeringen voor een duurzame ontwikkeling.

[...]

De regelgeving met betrekking tot de energieprestatie van gebouwen is geconcipieerd vanuit een bekommernis om de complexiteit van de procedures aan de manier van werken van de verschillende actoren aan te passen en om iedereen de mogelijkheid te bieden zich aan te passen. Die maatregelen gaan gepaard met controles en sancties om de naleving ervan te verzekeren. Naast de wettelijke en reglementaire bepalingen moet echter ook de nadruk worden gelegd op het belang van bewustmaking, van opleiding en van overleg met alle actoren.

De grootste uitdaging van de toekomstige EPB-wetgeving bestaat erin bij de betrokken partijen (opdrachtgever, aannemers, architecten, ...) een gedragswijziging teweeg te brengen » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2006-2007, nr. 560-1, p. 3).

Met betrekking tot de sancties staat te lezen :

« Wat de sancties betreft (hoofdstuk 2), bestaat de wil erin via administratieve geldboeten te werken in plaats van via de strafrechtspleging. De sancties met betrekking tot de energieprestatie van gebouwen worden dus opgenomen in dat Boek. Zij zullen zowel bij het niet naleven van de EPB-eisen als bij het niet naleven van de procedures worden toegepast.

In Boek IV wordt dus een mechanisme van administratieve sancties ingevoerd teneinde bepaalde tekortkomingen te bestraffen. De energieprestatie van gebouwen is een doelstelling die moet worden bereikt met medewerking van alle bouwers, behoudens beoogde uitzonderingen. Het zou dan ook geen zin hebben dat sommigen zonder enige vorm van sanctie eraan kunnen ontsnappen » (*ibid.*, p. 10).

Het bedrag van de administratieve geldboete ligt volgens de in het geding zijnde bepaling binnen een marge van 250 tot 50 000 euro. Te dezen werd de overtreder een geldboete van 8 188 euro opgelegd.

Ten slotte wordt bij artikel 237/38 van het WWROSPE, ingevoegd bij artikel 10 van het voormelde kaderdecreet van 19 april 2007, aan de politierechtbank de bevoegdheid toegewezen om in eerste en laatste aanleg, met een bevoegdheid met volle rechtsmacht en met schorsende werking, uitspraak te doen over de betwistingen betreffende die sanctie.

De administratieve geldboete waarin artikel 237/36, § 2, voorziet, vertoont een overwegend repressief karakter en is een strafrechtelijke sanctie in de zin van artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag

B.4. Uit het voorgaande blijkt dat het Hof moet onderzoeken of de in het geding zijnde bepaling de artikelen 12 en 14 van de Grondwet schendt door aan de Waalse Regering de bevoegdheid toe te wijzen om de toepassingsmodaliteiten en de modaliteiten van de berekening van de administratieve geldboete te bepalen.

B.5. Hoewel de in artikel 237/36, § 2, bedoelde administratieve geldboete een strafrechtelijke sanctie in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens uitmaakt, betekent dit niet dat het om een straf gaat in de zin van de artikelen 12 en 14 van de Grondwet.

Daaruit vloeit voort dat de artikelen 12 en 14 van de Grondwet niet op de in het geding zijnde bepaling van toepassing zijn.

B.6. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

B.7. De verwijzende rechter stelt het Hof eveneens een vraag over de bestaanbaarheid van artikel 237/36, §§ 1 en 2, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het aan de politierechtbank niet de mogelijkheid zou bieden om toepassing te maken van artikel 85 van het Strafwetboek, noch om het uitstel of de opschorting van de uitspraak uit te spreken, en zulks in tegenstelling tot wat het geval is voor de overtreders die op grond van artikel 134 van het WWROSPE worden vervolgd.

B.8.1. Artikel 134 van het WWROSPE bepaalt :

«De houder van de vergunning brengt per schrijven het gemeentecollege en de gemachtigde ambtenaar op de hoogte van de aanvang van de handelingen en werken, vijftien dagen voor hun begin.

De aanvrager moet een leesbaar bericht laten aanplakken op het terrein langs de openbare weg, waarbij wordt aangekondigd dat de vergunning is verleend of dat de handelingen en werken het voorwerp uitmaken van het beschikkende gedeelte van het vonnis bedoeld in

artikel 155, § 5, hetzij vóór de aanvang van de werken en tijdens de hele duur ervan wanneer het om werken gaat, hetzij, in de andere gevallen, vanaf de voorbereidingen, vooraleer de handeling(en) is (zijn) uitgevoerd en tijdens de hele duur van de uitvoering ervan. Gedurende die periode moeten de vergunning en het bijgevoegde dossier of een door de gemeente of de gemachtigde ambtenaar voor echt verklaard afschrift van deze documenten of het vonnis bedoeld in artikel 155, § 5, permanent ter beschikking liggen van de in artikel 159 [lees : artikel 156] bedoelde ambtenaren op de plaats waar de werken en handelingen worden uitgevoerd ».

B.8.2. Artikel 85 van het Strafwetboek, zoals het in werking zal treden op 1 december 2015, bepaalt :

« Indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, kunnen de gevangenisstraffen, de straffen onder elektronisch toezicht, de werkstraffen, de autonome probatiestraffen en de geldboeten respectievelijk tot beneden acht dagen, een maand, vijfenveertig uren, twaalf maanden en zesentwintig euro worden verminderd, zonder dat zij lager mogen zijn dan politiestraffen.

[...] ».

B.9. De in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens vervatte waarborgen vereisen niet dat op iedere persoon ten aanzien van wie op grond van artikel 237/36 van het WWROSPE een administratieve geldboete wordt opgelegd die als een strafrechtelijke sanctie in de zin van die bepaling wordt gekwalificeerd, dezelfde maatregelen tot verzachting van de straf kunnen worden toegepast als die welke de persoon geniet ten aanzien van wie een sanctie wordt opgelegd die als een strafrechtelijke sanctie in de zin van het interne recht wordt gekwalificeerd.

B.10. Wanneer de decreetgever oordeelt dat sommige inbreuken op wettelijke bepalingen moeten worden bestraft, behoort het tot zijn beoordelingsbevoegdheid te beslissen of het opportuun is om voor strafsancities *sensu stricto* of voor een afzonderlijke administratieve geldboete te opteren. De keuze voor een specifieke maatregel kan op zich niet worden geacht discriminerend te zijn.

Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling dat uit die keuze voortvloeit, een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich zou meebrengen.

B.11. De vaststelling van de ernst van een tekortkoming en de gestrengheid waarmee die tekortkoming kan worden bestraft, behoren tot de beoordelingsbevoegdheid van de wetgever. Hij mag bijzonder zware straffen opleggen in aangelegenheden waar de inbreuken de grondrechten van de burgers en de belangen van de gemeenschap ernstig kunnen aantasten.

Het staat derhalve aan de wetgever om de perken en de bedragen vast te stellen waarbinnen de beoordelingsbevoegdheid van de administratie, en bijgevolg die van het rechtscollege, moet worden uitgeoefend. Het Hof zou een dergelijk systeem alleen kunnen afkeuren indien het kennelijk onredelijk is (arrest nr. 93/2008 van 26 juni 2008, B.15.3), met name doordat het op onevenredige wijze afbreuk zou doen aan het algemene beginsel volgens hetwelk inzake sancties niets wat onder de beoordelingsbevoegdheid van de administratie valt, ontsnapt aan de toetsing van de rechter (arrest nr. 138/2006 van 14 september 2006, B.7.2), of aan het recht op het ongestoorde genot van de eigendom, wanneer de wet in een onevenredig bedrag voorziet en niet de mogelijkheid biedt van een spreiding tussen die straf als maximumstraf en een minimumstraf (arrest nr. 81/2007 van 7 juni 2007, B.9.4).

Buiten die gevallen zou het Hof zich op het aan de wetgever voorbehouden domein begeven, indien het bij de vraag naar de verantwoording voor de verschillen in de talrijke wetteksten houdende strafrechtelijke of administratieve sancties, zijn onderzoek, wat de strafmaat betreft, niet beperkte tot de gevallen waarin de keuze van de wetgever dermate onsamenhangend is dat ze leidt tot een kennelijk onredelijk verschil in behandeling.

B.12. In artikel 237/36, § 1, van het WWROSPE worden de tekortkomingen die met de in het geding zijnde administratieve geldboete worden gestraft, opgesomd. In paragraaf 2 van dezelfde bepaling wordt gepreciseerd dat het bedrag tussen 250 euro en 50 000 euro ligt en wordt aan de Regering de bevoegdheid toegekend om de toepassingsmodaliteiten en de modaliteiten van de berekening van de geldboete te bepalen.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet wordt gepreciseerd dat « de geldboete in elk geval evenredig zal moeten zijn met de tekortkoming » (*Parl. St.*, Waals Parlement, 2006-2007, nr. 560-1, p. 11).

Bovendien vermeldt de commentaar bij artikel 237/36 :

« De administratieve geldboeten moeten in verhouding tot de tekortkoming worden bepaald. In alle billijkheid zullen de procedurele tekortkomingen minder zwaar worden bestraft dan de tekortkomingen met betrekking tot de niet-naleving van de EPB-eisen waaraan het gebouw moet voldoen. Het staat aan de Regering de toepassingsmodaliteiten en de modaliteiten van de berekening van de administratieve geldboete te bepalen » (*ibid.*, p. 19).

Ten slotte, zoals hiervoor in herinnering is gebracht, heeft de decreetgever in een beroep met volle rechtsmacht bij de politierechtbank voorzien, wat te dezen inhoudt dat die rechtbank de opgelegde administratieve geldboete kan tenietdoen. De uitoefening van dat beroep schorst de uitvoering van de betwiste administratieve beslissing.

B.13. Wanneer de dader van eenzelfde feit op een alternatieve wijze kan worden gestraft, dat wil zeggen wanneer hij, voor dezelfde feiten, ofwel naar de correctionele rechtbank kan worden verwezen ofwel een administratieve geldboete kan worden opgelegd waartegen hem een beroep wordt geboden voor een rechtbank, heeft het Hof geoordeeld dat er in beginsel een parallellisme moet bestaan tussen de maatregelen van individualisering van de straf : wanneer voor dezelfde feiten de correctionele rechtbank een boete kan opleggen die minder bedraagt dan het wettelijk minimum indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn (artikel 85 van het Strafwetboek) of wanneer uitstel kan worden toegekend (wet van 29 juni 1964), moet de rechtbank, waarbij het beroep tegen de beslissing om een administratieve sanctie op te leggen aanhangig is gemaakt, in beginsel over dezelfde mogelijkheden van individualisering van de straf beschikken (arresten nrs. 40/97, 45/97, 128/99, 86/2007).

B.14. De redenering die wordt gehouden in de in B.13 geciteerde arresten kan echter te dezen niet worden overgenomen, aangezien artikel 237/36 en artikel 154, eerste lid, 5°, van het WWROSPE - dat inbreuken op artikel 134 van het WWROSPE bestraft - niet dezelfde feiten bestraffen, het eerste artikel met louter administratieve geldboeten, het andere artikel met correctionele straffen (zie arrest nr. 42/2009).

B.15. Zoals in B.3.2 in herinnering is gebracht, strekt het voormelde kaderdecreet tot wijziging van het WWROSPE, dat het in het geding zijnde artikel 237/36, §§ 1 en 2, erin heeft ingevoegd, ertoe de voormelde richtlijn 2002/91/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 om te zetten. In verband met een richtlijn die, zoals te dezen, niet

uitdrukkelijk in een sanctie voorziet, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie geoordeeld :

« volgens vaste rechtspraak, bevestigd door het arrest van 21 september 1989 (zaak 68/88, Commissie/Griekenland, Jurispr. 1989, blz. 2965), wanneer een gemeenschapsregeling geen specifieke strafbepaling met betrekking tot een overtreding bevat of daarvoor verwijst naar de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, [zijn] de Lid-Staten krachtens artikel 5 EEG-Verdrag verplicht [...], alle passende maatregelen te nemen om de doeltreffende toepassing van het gemeenschapsrecht te verzekeren. Daartoe dienen de Lid-Staten er met name op toe te zien, dat overtredingen van het gemeenschapsrecht onder gelijke materiële en formele voorwaarden worden bestraft als vergelijkbare en even ernstige overtredingen van het nationale recht. Zij zijn daarbij vrij in hun keuze van de op te leggen straffen, maar deze moeten wel doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn » (HvJ, 10 juli 1990, C-326/88, *Hansen*, punt 17).

Te dezen dient te worden aangenomen dat, aangezien het minimumbedrag van de in de in het geding zijnde bepaling bedoelde sanctie 250 euro bedraagt, zonder vermelding dat daaraan opdecimen zouden moeten worden toegevoegd, die sanctie niet onevenredig is ten aanzien van de gepleegde misdrijven, rekening houdt met de relatieve ernst van de beoogde inbreuken, en met de in B.12 vermelde bevoegdheid van de politierechtbank.

B.16. De tweede prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 237/36, §§ 1 en 2, van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Patrimonium en Energie, zoals ingevoegd bij het kaderdecreet van 19 april 2007 « tot wijziging van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium met het oog op het bevorderen van de energieprestatie van de gebouwen », schendt de artikelen 10, 11, 12, tweede lid, en 14 van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 22 oktober 2015.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

J. Spreutels